

Dolenjski list

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE DOLENJSKIH OKRAJEV

Odpravimo zaostalost dolenjskih okrajev

Pretekli teden je bila v Novem mestu važna konferenca predstavnikov Gospodarskega sveta LRS, okrajin Ljudskih odborov in okrajskih komitejev ZKS Crnomelj, Kočevje in Novo mesto. Kakor smo bili naknadno obveščeni, je konferenca obravnavala številna vprašanja, kako dvigniti zaostalo gospodarstvo v naših okrajih. Že pred zadnjim vojno je bila dolenjska pokrajina med najzaostalejšimi področji naše domovine, med vojno pa je dala časten delež naši osvoboditvi. Industrializacija doslej še ni dovolj izpremenila gospodarskega lica Dolenjske. Narodni dohodek na prebivalca Beli krajini znača n. pr. letno komaj 40.000 din ali nekaj nad 3300 din na mesec. Zato je treba resno misliti, v kakšni obliki bi bilo najprimerno nuditi Dolenjski učinkovito gospodarsko pomoč.

Politični in gospodarski javni delavci dolenjskih krajev so na konferenci podudarili, da so Dolenjski poleg čimvečje lastne prizadevnosti, da dvigne proizvodnjo v dosedanjih industrijskih in

Od tedna do tedna

V preteklih dneh se je razburjanju okrog Daljnega vzhoda, kjer še ni popolnoma jasno, kakšne namene ima nova ameriška vlada, pridružila še nič dobrega obetača prekinitve diplomatskih odnosov med Sovjetsko zvezo in Izraelom. V Tel Avivu so že nekaj časa protestirali zaradi moskovske protizionske gonne, prišlo je tudi do razburljivih izpadov pred sovjetskim poslaništvom. Kremelj je hitro izkoristil pričok in pretrgal odnose z Izraelom, tem pa dokazal, da namerava še zaostri preganjanje Židov v Rusiji in ostalih satelitskih deželah.

Toda čutijo se že posledice najnovejših moskovskih ofenziv. V Avstriji je na primer precej pisokov kominformatorskih funkcionarjev židoškega rodu. Nekateri so že pred meseci začeli potiskati v ozadje, mnogi pa so zlasti v zadnjem času zaslutili, da jim gore tla pod nogami. Židovske organizacije so opravljeno pozvali svoje člane, naj na nedeljskih parlamentarnih politih ne glasujejo za tako imenovan »ljudsko opozicijo«, ki jo vodi KP Avstrije. Avstrijsko kominformatorsko vodstvo je začutilo nepopornost s te strani in se hotela nekako umakniti, ker so ji dragoceni židoški glasovi. Vedeti je namreč treba, da je tudi v Avstriji KP zelo nepričakovljena, pa se mora boriti za vsakega volivca posejih, da bi si ohranila v politih svojih pet odstotkov naročni in podobno.

Pred gospodarskimi sveti naših okrajin Ljudskih odborov stojijo odgovorne in pomembne naloge. Sestava desetletnega perspektivnega načrta za razvoj narodnega gospodarstva Dolenjske je izredno važno delo, od katerega je odvisna življenska raven delovnih ljudi črnateljskega, novomeškega in kočevskega okraja.

V avstrijski volilni boj gre enašči strank, od teh pa so le štiri večje, ki so že tudi doslej imele svoje zastopnike v parlamentu in ne kaže, da bi se jim ostale moči pridružiti. Poleg že omenjene kominformatorske opozicije so določili med večje stranke: klerikalna ljudska stranka, nasciščna zveza neodvisnih in socialistična stranka. Ljudska stranka, ki je od zadnjih volitev leta 1949 veljala za najmočnejšo, je doživel zadnji čas notranje pretrese, ko sta se odcepili dve manjši skupini, ki jih voda ogrozili prvenstvo. Nascisti so tik pred zadnjimi parlamentarnimi politimi osnovali lastno stranko, pa so že takrat zbrali precej glasov. V štirih letih utrjanja so sicer tudi oni imeli razne notranje težave, toda soditi je mogoče, da bo v nedelju poraslo njihovo število glasov. Najbolj strnjena je ostala socialistična stranka in ji zato marsikdo obeta zmago. V današnjih avstrijskih razmerah seveda ni precej zapridljiva vloga najmočnejšej stranke, kajti na njen račun gre precej nedogovaranje, pa čeprav sama ni direktno odgovorna za položaj. Kajti avstrijska vlada in parlament sta v precejšnji meri odvila od vladanja okupatorskih sil, ki že osem let tlacijo Avstrijo in ji ne pusti samostojnega razvoja.

Nas seveda zanima še tudi, kako bo volitve izpadle med koroškimi Slovencami. Njihova napredna organizacija, Demokratična fronta, je pozvala Slovence, naj glasujejo za socialistično stranko. Do tega je prišlo po mnogih brezuspešnih poskusih, da bi koroški Slovenci nastopili strnjeno in enotno, kajti nasprotna klerikalna struja je pod nplinom belogradističnih izdajcev in patikanskih podružnic v celovškem škofijskem dvoru, odbila skupni nastop. Tako je ostalo le malo upanja, da bi Slovenci dobili lastnega zastopnika v skupščino in od avstrijskih strank je edino socialistična doslej pokazala dobro voljo pri reševanju manjšinskih vprašanj in podpori teženju koroških Slovencev. Socialistična stranka je bila tudi tista, ki je v Avstriji do sledno zastopala zboljšanje prijateljskih odnosov z Jugoslavijo, kar je nedvomno tudi odločilnega pomena v življenju koroških Slovencev.

obrtnih obratnih ter kmetijstvu, nujno potrebna večja javna dela. Izboljšati bo treba prometne zveze, čimprej zgraditi progo Crnomelj-Vrbovsko in nadaljevati z avtomobilsko cesto Zagreb-Ljubljana. S temi javnimi deli bi zaposlili veliko število sedaj le deloma zaposlenih ljudi, razvili pa bi se tudi turizem, ki se Dolenjske v veliki meri prav zaradi slabih komunikacij še vedno izogiba navzlic vsem njenim naravnim lepotam in zgodovinskim krajem iz NOB.

Kmetijstvo je na Dolenjskem najbolj zaostalo. Vina so na primer navzlic topilecji podnebju dosti slabša, kot stajerska vina. V Beli krajini je veliko zemlje neobdelane. Na kočevskih posestvih bi lahko gojili 5000 glav živine, pa je imajo le nekaj nad 2400 glav; pomanjkanje vode resno ovira razvoj gospodarstva v Beli krajini, na Kočevskem in v mnogih predelih novomeškega okraja. Na drugi strani pa nudi pokrajinu s svojimi bogatimi viri surovin možnosti za takojšen razvoj lesne industrije. Tako bi se lahko razvил v novomeškem okraju velik kombinat za predelavo trdega in na Kočevskem za predelavo mehkega lesa. Dosedanja tovarna igrač v Novem mestu bi lahko, povezana z novim lesnim kombinatom, krepko dvignila proizvodnjo lesne galanterije. Dolenjska bi tako večino lesa, ki ga sedaj izvaja izven meja svojih okrajev, predelala doma. O bogatih, skoraj neizčrpnih zalogah kremenčevega peska — glavnega vira surovin za industrijo stekla — se je že ničkolikor kral pisalo in gorovilo, ostalo pa je vendarle samo pri ugotavljanju in naštevanju, kaj vse bi se dalo s tem pescem narediti. Znane so bogate zaloge gline na Dolenjskem, ki omogočajo razvoj opekarske in keramične industrije. Železarna v Črnomlju izvršuje sedaj komaj 40 odstotkov naročni in podobno.

Za razvoj tistih panov industrije, ki imajo vir v domaćih surovinah, ni pridržki. Vprašanje je le, kako najbolj umno uporabljati obstoječe sredstva za razširitev sedanjih in ustavovitev novih proizvodnih možnosti. Zato so bili udeleženci konference soglasnega mnenja, da je treba čimprej zbrati vse potrebne podatke in s temeljitim študijem pripraviti podlago za izdelavo desetletnega perspektivnega načrta razvoja kmetijstva na Dolenjskem, prav tako pa tudi za razvoj industrializacije, prometa, obrti, turizma, gostinstva in turizma, trgovine itd.

Pred gospodarskimi sveti naših okrajin Ljudskih odborov stojijo odgovorne in pomembne naloge. Sestava desetletnega perspektivnega načrta za razvoj narodnega gospodarstva Dolenjske je izredno važno delo, od katerega je odvisna življenska raven delovnih ljudi črnateljskega, novomeškega in kočevskega okraja.

Pred ustanovitvijo društva, Bela krajina"

Lepo število Belokranjecov živi izven domačega okraja. Povsod v Sloveniji jih lahko srečaš, kamor so odšli po vojni na različna mesta; lahko trdimo brez pretiravanja, da je odšlo iz Beli krajine največ sposobnih ljudi, ki so se s svojim delom in predano požrtvovljeno odlikovali vsa leta NOB in po njej. Pomanjkanje sposobnih strokovnih kadrov je zato v črnateljskem okraju še vedno prav občutno. Želja Belokranjecov, ki žive izven svojega rojstnega kraja, in mnogo prijateljev Beli krajine, ki so spoznali deželico

POZDRAV IV. KONGRESU LJUDSKE FRONTE JUGOSLAVIJE

V nedeljo 22. februarja se bo začel v Beogradu IV. kongres Ljudske fronte Jugoslavije. Okrog 2200 delegatov — izmed teh 816 iz Srbije, 486 iz Hrvatske, 288 iz Bosne in Hercegovine, 163 iz Slovenije, 142 iz Makedonije in 50 iz Crne Gore poleg 230 članov zveznega odbora Ljudske fronte Jugoslavije — bo razpravljalo o preimenovanju Ljudske fronte v Socialistično zvezo delovnega ljudstva Jugoslavije in o njenih nalogah. O zgodovinskem pomenu preimenovanja Ljudske fronte v Socialistično zvezo delovnega ljudstva je govoril tovariš Tito na VI. kongresu KPJ, ki je bila preimenovana v Zvezo komunistov Jugoslavije. Pri obeh spremembah imen ne gre za zunanjost. Spremembni sta odraz razvoja našega političnega življenja in globokih družbenih sprememb, ki so se začele z borbo proti birokratizmu, z ustvarjanjem delavskih svetov in vseh ostalih oblik samoupravljanja naših delovnih ljudi.

Socializem se bo razvijal in krepil samo na osnovi prave, resnične demokracije. Za nadaljnji razvoj socializma in socialistične demokracije je zato nujno potrebna spremembu imena Ljud-

ske fronte v Socialistično zvezo delovnega ljudstva.

Ta spremembu prinaša z seboj nove naloge naše edinstvene politične organizacije. Potrebljena nam je organizacija, ki bo pomagala na vseh področjih družbenega življenja razvijati socialistično demokracijo. Z novimi organizacijskimi oblikami, predvsem pa z novimi načini dela bo omogočen razvoj demokracije in samoupravljanja delovnih ljudi. Težišče dela Socialistične zveze delovnega ljudstva bo v dviganju socialistične zavesti njenih članov in v reševanju vseh političnih vprašanj z gledišča nadaljnje izgradnje socializma. S sodelovanjem najširših množic bodo kakor doslej tudi v bodoče rešene vse naloge, ki jih čas postavlja pred nas.

Socializem postaja pri nas na podlagi prave, socialistične demokracije stvarnost. Ideja socializma je z zgledom Jugoslavije dobila novih sil, naše izkušnje pa so dragoceno vodilo pri reševanju številnih vprašanj poti v socializem posameznih narodov. Socialistični pokret delovnih ljudi naše domovine je pomembna moč v borbi za socializem na svetu. V vrstah Socialistične zveze delovnega ljudstva bo omogočil še bolj

čvrsto povezavo in sodelovanje med socialističnimi gibanji in organizacijami na svetu.

Zato pozdravlja IV. kongres Ljudske fronte Jugoslavije vse delovno ljudstvo naše države in pričakuje od njega novih smernic za nadaljnji politični razvoj v borbi za socializem in demokracijo.

Kolektiv Mestnega magacina v Kočevju za poplavljence v Holandiji

Delovni kolektiv trgovskega podjetja »Mestni magazin« v Kočevju je 13. februarja na letnem občnem zboru izbral predstavnike v sindikalne podružnice sklenil, da pošlje težko prizadetim holandskim družinam, ki jih je morje uničilo domove in imeti pomoč v znesku 20.000 dinarjev.

Posnemajmo plemeniti vzgled in posmagajmo nesrečnikom po svojih močeh! Ustavljam odbore za zbiranje pomoči za poplavljence v zapadni Evropi.

V Ribnici bodo postavili spomenik padlim borcem

Organizacija Zveze borcev v Ribnici namerava letos postaviti dostenj spomenik padlim borcem. V ta namen je zasnovala široko akcijo za zbiranje sredstev in ima zbrani že okrog 700 tisoč dinarjev. Posebne ekipe članov Zvezbe borcev zbirajo prostovoljne prispevke za ta spomenik.

Gorenja vas je bila med NOB ena prvih partizanskih vasi v kočevskem okraju in lahko trdimo, da je prav tak a še danes. To se je pokazalo tudi, ko je v nedeljo 8. februarja obiskala vas ekipa za zbiranje prostovoljnih prispevkov. Posamezni kmetje, kot na primer Alojz Lovšin, Matija Lesar, Josip Divjak in drugi, so darovali tudi po 500 din. Edina izjema v tej vasi je Angela Marolt iz št. 21, ki ni dala ničesar in se je na vse načine izgovarjala, da nima niti toliko denarja, da bi plačala davke. Vsi vaščani pa vedo, da ni gospodarsko nič slabša kot prej navedeni posnetniki. Maks Nosan

Proslava Prešernovega tedna v Kočevju

Sindikalno gledališče v Kočevju je v Prešernovem tednu s sodelovanjem gimnazijskoga mladinskega pevskega zboru svetano proslavilo obletno smrtili velikega pesnika. Pridelitev je nadalje lepo uspela.

Vodstvo gimnazije pa je priredilo v prostorih gimnazije razstavo slovenske knjige, ki je bila odprta tri dni. Razstavljena so bila slovenska izvirna leposlovna in poljudno znanstvena dela, mladinska literatura ter prevodna literatura klasicov in sodobnikov. Razstava je privabila lepo število obiskovalcev — prijateljev lepe knjige.

Razpis natečaja

Ljudski odbor mestne občine Novo mesto razpisuje natečaj za izdelavo UR-BANISTIČNEGA NACRTA za Novo mesto.

Interesenti naj stavijo svoje pismene ponudbe na LO mestne občine Novo mesto do 15. marca 1953.

Predsednik LO MO:

Lojze Janečić

obsežno in nadvse hvaležno, saj bo segalo v kulturno-prosvetno, gospodarsko, zdravstveno in ostalo javno življenje Belo krajine. Prav posebno pa bodo Belokranjeni članom društva hvaležni za pomoč, nasvetne in sodelovanje pri dvigu kmetijstva, domače obrti, turizma in nujno potrebne nadaljnje industrializacije.

Pripravljalni odbor novega društva »Bela krajina« pričakuje, da bo odziv naše partizanske tradicije. O nadaljnji pripravi za ustanovitev društva in njegovem tekemo delu bomo naše bralce sproti obveščali.

TITO — STALINOVА IZGUBLJENA VEST

Ves angleški tisk posveča te dni veliko zanimanje Dedijerovi knjigi »Tito govor«, ki je izšla pred dnevi v Veliki Britaniji. Glasilo Bevanovih pristašev »Tribune« objavlja pod naslovom »Tito — zmagovalec nad velikimi« poročilo glavne urednice Jenny Lee, žene Aneurina Bevana, dalje poročilo o knjigi, kjer pravi med drugim:

»V svojem blestečem življenjepisu maršala Tita — pravi Vladimir Dedijer — da je Tito Stalinova vest, kaj to je le-ta izgubil. Tito je več kot to, je vseh vseh držav, ki jih straši s svojimi grožnjami ena ali druga izmed dveh glavnih svetovnih sil. Če je imel Tito pogum in se je uprl, takaj tudi mi ne bi storili tako! Če misli kdor kolik, da je njegov odpor lahek ali slučajan, tu dedijerova knjiga, ki mu odgovarja na to.«

Angleški tisk »Observer« piše v kritiki o tej knjigi med ostalim tudi tole:

»Knjiga nam daje živo sliko Tita iz vojnih let, ko je z lastno krvjo izgrajeval svojo legendu. Tu imamo dolgo povest ogorčene in pogostokrat herojske podatne borbe proti reakcionarnim vladam, borbi, ki predstavljajo pravo sliko komunista-borca, ki ga je vpliv stalinizma že dočela izbrisal iz naših spo-

minov. Stalin nas je toliko prestrail, da pozabljamo, kaj ta borce predstavljajo. Ta knjiga nas na to spominja.«

Randolph Churchill, sin predsednika angleške vlade, je knjigo ocenil v listu »Daily Telegraph«. Casnik »Daily Express« pa poroča, da Stalin ni vedel, kaščni so Jugoslaviani in kakšen je Tito. Hotel je, da bi bila Jugoslavija satelitska država, nema in pokorna. Izdal je ukaz o gospodarski blokadi. Zahod pa se je tedaj držal ravnodušno, skoraj prezirljivo. Jugoslavija je bila sama. Zato je bil to čas njene največje slave in odločnosti.

Takih in podobnih ocen Dedijerove

PRED KONGRESOM LJUDSKE FRONTE JUGOSLAVIJE

NE ZA SPREMEMBO IMENA temveč za vsebino dela gre

Resolucija VI. kongresa ZKJ, ki govorja o nalogah in vlogi Zveze komunistov Jugoslavije, pravi med drugim tudi: »Kongres sodi, da so dozoreli vsi pogoji, da se Ljudska fronta dejansko in do kraja spremeni v enotno in aktivno množično politično organizacijo zavednih borcev za socializem, v Socialistično zvezo delovnega ljudstva Jugoslavije, in da kot tak obi ustrezen statut in program...«

V tem kratkem stavku je dovolj pojasnil globok pomen in smisel preimenovanja Ljudske fronte in naloge nove vseslošne Ljudske politične organizacije Socialistične zveze delovnega ljudstva. Na temelju pobude VI. kongresa ZKJ je Zvezni odbor Ljudske fronte izdelal statut novo enotne politične organizacije in pripravlil vse za kongres Ljudske fronte, ki bo v nedeljo v Beogradu. V vseh osnovnih organizacijah Fronte so bili množični sestanki, na katerih so izvolili delegate za občinske in okrajne konference, na teh pa so bili izvoljeni delegati za kongres Ljudske fronte v Beogradu in kongres OF v Ljubljani.

Pozasmejni aktivisti so sicer na teh sestankih tolmačili pomen preimenovanja Fronte, o tem so tudi razpravljali frontocvi, mnogo premalo ali skoraj nič pa niso frontocvi razpravljali o osnutku statuta nove organizacije, ki je bil objavljen v »Slovenskem poročevalcu« 1. februarja letos. In vendar je statut vseh organizacij to, kar je ustava v državi. Nedvomno je posebna komisija Zvezne odbora, ki je sestavila osnutek statuta, dala temu tako obliko, ki najbolj ustreza programu in smernicam Socialistične zveze delovnega ljudstva. Jedro naše socialistične demokracije pa je prav v tem, da se pri obravnavanju vsega političnega vprašanja sliši glas ljudstva. Tudi novi statut poudarja, da težišče dela bodoče organizacije v osnovnih organizacijah. Zato bi bilo

prav in potrebno, da bi prav te o osnutku razpravljale in dale svoje prislove.

To, da se je o predlogu statuta mnogo premalo razpravljalo in vsaj do sedaj ni bilo nobenih pripomb na predloženi osnutek, kaže, da naše frontne organizacije podcenjujejo pomen preimenovanja in bodoče naloge nove organizacije, kar na koncu vsege pomeni, da ne razumejo velike družbene spremembe v naši stvarnosti.

Mnogi so mislili, da gre same za spremembo imena, kar je seveda popoloma napačno. Fronta je v teku svojega obstoja — tako v letih med NOB in v letih obnove — odigrala velikansko vlogo. Preko nje se je Partija kot avantgarda delovnega ljudstva obrabila na Ljudske množice, ki so temu klicu vedno sledile in izpolnile vsako nalogu, če je bila še tako težka in če je terjala še toliko žrtev in napoved. Pod okriljem Ljudske fronte in pod vodstvom svoje Partije so naši delovni ljudje izbojevali največje zmage, si pridobili svojo neodvisnost, pomedli s starim, zaostalim načinom upravljanja ter ustvarili trdne temelje za graditev socializma. Prav te velike zmage naših delovnih ljudi v borbi s fašističnimi osvajalcji in domačimi izdalci v času NOB, v borbi s staro miselnostjo, zaostalostjo in pomaranjanjem ter končno v borbi proti informbrijevski vo-

jaški in gospodarski blokadi so ustvarile pogoje za spremembo dela in imena naše vseljudske politične organizacije Ljudske fronte.

Na poti graditve socializma in socialističnih odnosov smo dosegli nedvomno velikanske uspehe. Dokaz za to so novi demokratični zakoni in sprememba ustave, ki je veren odraz prehajene poti v socialistični in resnični demokracijo. Prav tako kot je bila potrebnova sprememba ustave in kot so potrebeni vedno novi, vedno bolj demokratični zakoni in uredbe v gospodarstvu in državni upravi, prav tako so potrebe spremembe v naših političnih organizacijah: čimveč socialistične demokracije, čimveč možnosti sodelovanja in odločanja delovnim ljudem ne samo v gospodarskih, pač pa tudi v političnih, kulturnih in prosvetnih ter drugih vprašanjih!

Zato ne gre samo za spremembo imena, gre za veliko več: gre se za vsebino in obliko dela nove politične organizacije, ki bo prav gotovo nadaljevala slavnost poti Fronte, hkrati pa to delo še poglobila, razširila in prilagodila danajšnjim nalogam in razmeram tako doma kot v svetu. O tej novi vsebini in nalogah, ki so zajete tudi v osnutku statuta, bi morali razpravljati vsi frontocvi in vsi delovni ljudje in o tem tudi dati svoje pripombe in predloge. R.

Celovški škof v službi izdajalcev in belogardistov

Slovenska pesem je nerazdržljiva vez našega naroda, izraz naše najglobljive ljubezni do domovine. Kdo bi se torej čudil navdušenju, s katerim so koroški Slovenci pretekli teden pozdravili skupino 21 slovenskih duhovnikov, članov Pevskega zboru Cirilmетодijskega društva, ki so priredili na povabilo Slovenske prosvetne zveze iz Celovca pevsko turnejo po Koroškem. Gostovanje duhovnikov iz Slovenije je vodil g. dr. Maks Miklavčič, župnijski upravitelj v Gornjem gradu v Savinjski dolini.

Prvi nastop so imeli slovenski duhovniki v Št. Jakobu v Rožu, kjer se je zbrala velika množica ljubiteljev prelepe slovenske pesmi. Po pozdravu je profesor dr. Miklavčič med ostalimi dejal, da »nismo to, za kar so nas ozigovali že pred našim prihodom. Vsi brez izjeme smo pravi duhovniki, ki zvesti izpolnjujemo svoje stanovske dolžnosti, smo pa hkrati tudi Slovenci, ki globoko ljubimo svoj slovenski narod, našo domovino. Prav zaradi tega, ker ljubimo svoj narod, pa ljubimo tudi koroške Slovence, katerim hočemo to našo ljubezen izpričati v prelepi slovenski narodni pesmi.« Pesem za pesmijo se je nato zvrstila pred hvaležnimi poslušalcami, ki so nagrajevali pevce z bogatimi aplavzmi.

Koncerti narodnih pesmi so bili nato še v Št. Janžu v Rožu in v Škofičah. Potovanje 21 slovenskih duhovnikov po Koroški pa seveda ni šlo v račun našnega izdajalcem in belogardistom, ki v Avstriji lažajo delovnemu ljudstvu, da v Jugoslaviji preganjajo duhovnike, vero in katoličane. Tekli so v Škofički ordinarij v Celovec in dosegli, da je škof izdal župniščem na Koroškem pisemo naslednje vsebino:

BISCHÖFICHES GURKER ORDINARIAT

Zahl: Pr. Klagenfurt, 8. Februar 1953

An das
hochwürdige Pfarramt in

V nedeljo, 8. II. 1953 naj se iz prižnic pri vseh službah božjih preber ali, če to ni več mogoče, naj se vernikom naznani v drugi primeri oblike sledete:

Z veliko brdkostjo moram ugotoviti, da neki jugoslovanski duhovniški zbor društva Cirila in Metoda prepotuje južno Koroško in napravi prireditve.

O tem društvo velja, kar so rekli jugoslovanski škofje dne 25. septembra 1952: Društvo ni od pristojnih škofov ustanovljeno in tudi ni doseglo njihove potrditve. Društvo Cirila in Metoda je od državnih organov ustanovljeno z

namenom, da se uniči pokorščina duhovnikov in vernikov do svojih škofov in da se polagoma razruši verno življenje.

Zato sem primoran, Vam, dragi sestre in ljubljeni verniki, razglasiti: Duhovniki tega društva ne smejo v krški škofijski maševati in pridigovati in spovedovati ali deliti drugih zakramentov.

Ne udeležite se njihovih prireditiv.
† JOZEF, škof.

V zgodnjih jutranjih urah je vozil Škofijski avtomobil po slovenskih fárah in raznašal gornje škofovo pismo, s katerim je le-ta kletval slovenske duhovnike. V kakšnem svetem strahu pred silo resnice živjeg pobegli emigranti, kaže prizadevanje belogardistov, da bi preprečili množično udeležbo na koncertih slovenskih pesmi. Oskup duhovnikov iz Slovenije bi jim lahko, tako se

JOŽE POZEK SREČNI LASTNIK KUHINJSKE OPREME

Prijetno me je presenetilo Vaše sporočilo, da sem pri novoletnem naščadnem žrebanju zadel prvi dobitek: kompletno kuhinjsko opremo. To mi bo še bolj v vzpodbudo, da bom ostal tudi v bodoči Vaš staleni naročnik in propagator za Vaš cenjeni list...«

Tako nam je pred dnevi odpisal tovariš Jože Požek, jamski nadzornik iz rudnika v Kanižarici, doma iz Dobličke gore pri Črnomlju. Vesel je prvega dobitka našega novoletnega nagradnega

žrebanja, ki mu bo dobro služil. Mlada leta je preživel Jože kot žapec na raznih kmetijah, v začetku leta 1943 pa je kot 16-letni prostovoljec vstopil v narodnoosvobodilno vojsko in bil v njej do konca vojne. Dvakrat je bil ranjen v borbah s fašisti, trikrat pa odlikovan z redom hrabrosti in zaslug za narod. Po demobilizaciji se je prijavil na delo v kanižarski rudnik, kjer je bil dve leti delavec v jami, nato pa je bil dve leti v rudarski nadzorniški šoli v Ljubljani. Danes dela Jože spet v Kanižarici kot jamski nadzornik in je priljubljen med vsemi tovarisi.

Pozdrave, ki jih je poslal uredništvu našega tednika ob veseli novici, izročamo v njegovem imenu vsem bralecem našega tednika.

Kratke vesti

Pomoč poplavljencem na Nizozemskem in v Angliji

Poplavljencem na Nizozemskem in v Angliji bo dodelil Zvezni izvršni svet FLRJ montažne hiše, gradbeni material in drugo v vrednoti 18 milijonov din. Zveza sindikatov Jugoslavije, glavnega zadružna zveza, ZVVI so dale po pol milijona, ZB 300.000 din, razni delovni kolektivi iz vseh krajev Jugoslavije pa tudi mnogo večjih zneskov.

Nova velika javna dela
za modernizacijo cest in zidavo stanovanjskih poslopov se bodo začela. S tem se bo znatno zmanjšala brezposelnost zlasti v večjih mestih. — Po planu

dvig gospodarstva, bodo investirali vsak leto 70 milijard din za zboljšanje kmetijstva. Po tem planu bodo namakali po milijona na zemlje, jo izsuševali in preprečevali poplave. — O tem so razpravljali na tiskovni konferenci z namestnikom odbora za gospodarstvo zveznega izvršnega sveta.

On novem volilnem zakonu razpravljajo

Zakonodajna odbora Zvezne ljudske skupščine razpravljata o predlogu zakona o volitvah poslancev v Zvezno skupščino. Ta osnutek zakona predvideva, da bo imela nova skupščina v bodoče 496 poslancev, in sicer 282 poslancev, ki jih bodo volili v okrajih in mestih, ter 214 poslancev zборa proizvodjalcev.

Hudi snežni viharji

V nedeljo je začela v Primorju pihat izredno huda burja. Napravila je precej škode. Ves obalni ladijski promet so morali ustaviti. V notranjosti, posebno na liški prog, so začeli divljati hudi snežni viharji. Prekinjen je bil tornovni in potniški promet med Splitom in Zagrebom, kjer so ponekod bili zmeti visoki tudi dva metra. Sedaj tu ponovno sneži in je nevarnost novih zametov. V Gorskom Kotaru pa je sneg tako zatral progo Zagreb-Reka, da je bil promet prekinjen in so morali poslati poseben vlak za očiščenje proge. Snežni viharji so ustavili promet na 15 cestah Bosne in Hercegovine, močni zameti pa so tudi v bjelovarskem okrožju (LR Hrvatska).

Kita so poklonili Zagrebu

Orjaškega kita, ki si ga je v raznih krajih ogledalo ved deset tisoč ljudi, so tudi razstavili Zagrebu. Paški ribiči so sklenili, da bodo kita, potem ko ga bodo prepeljali z razstave v Beogradu nazaj v Zagreb, poklonili zagrebškemu zoologškemu muzeju. Kakor vse kaže, bodo prebivalci Paga s tem kitom precej pridobil. V vstopninami namenljavo namreč urediti v Pagu mestno kanalizacijo.

V notranjosti zima, na južnem Jadranu že prvi turisti

Pred dnevi so prispele na južni Jadran prvi turisti, in sicer člani kmečkih delovnih zadrug iz Vojvodine. — Prihodnji mesec bo prispeval na Jadran iz Zahodne Nemčije prva skupina tujih turistov, za prve dni aprila pa se je načila skupina angleških turistov. Kakor kaže, bo letošnja letovičarska sezona precej razgibana. Upravljanje je, kako bodo zadovoljni gostje, ker so se cene v hotelih letos znatno povišale.

Na pustini torek se je Metlika letos zatajila

Zanimiva tradicija pustovanja, ki je z izjemo let med zadnjim vojno bila v Metliki vedno živa, je letos na lepem prenehala. Medtem ko so zadnje tedne drugod po Sloveniji, kjer ni bilo te navade, skušali uvesti vesele pustne običaje, se Metlika letos ni izkazala. Lansko pustovanje, ki je sicer bilo čisto v redu, je pri nekaterih Metličanih in Crnomojcih naletelo na negodovanje in nekoliko čudno kritiko, kar je domačin za letos zagrenilo veselje, da bi napravili svoj tradicionalni obhod po mestu.

Tako tokrat po dolgih letih ni prišel do veljave starci Stivo Štrmac, ki je že dolga desetletja vneti »pustni banderški. Vendar pa Metličani le niso mogli čisto mirno mimo »svetega Pust« in so člani »glavne gade« zalegeli obenem z gasilci priredili na pustno nedeljo v Fizkulturnem domu veliko veselico.

Pravni položaj verskih skupnosti bo urejen z zakonom

Tajništvo za zakonodajne in upravne posle Zveznega izvršnega sveta je prejšnji teden izdelalo načrt zakona o pravnm položaju verskih skupnosti v naši državi. Besedilo načrta je izšlo v »Slovenskem poročevalcu« 12. februarja in priporočamo vsem bralecem, da se seznanijo s tem zanimivim zakonskim osnutkom, ki bo tudi s pravne platili urenil položaj raznih ver v naši državi.

V svojih členih načrt točno odreja opravljanje verskih obredov in verskega pouka. Državljanji FLRJ uživajo popolno svobodo veri; zato je izpovedovanje vere njihova zasebna stvar, vendar pa lahko torej kateri koli ali pa nobeni veroizpovedi. Vse veroizpovedi v državi uživajo enake pravice. Pouk v šolah je samo laški in temelji izključno na pridobitvah znanosti; zato je prepovedan vsak verski pouk v šolah. Pač pa je v cerkvah verski pouk svoboden in zanj ni potrebna prejšnja pravilitev.

Osnutek zakona točno določa, da je prepovedana kazniva zloraba verskih obredov, pouka, čtiva in drugih verskih manifestacij za vpliv na politično preprizanje državljanov. Kaznivo je tudi oviranje verskih obredov. Država lahko daje gmočno pomoč verskim skupnostim, ki s temi sredstvi same

razpolagajo. Zbiranje prispevkov za verske namene je dovoljeno v cerkvah, izven njih pa po odobritvi ljudskega odbora. Nikogar pa ni mogoče prisiliti, da bi dajal prispevke v cerkvene namene.

V zakonu oz. njegovem osnutku je nadalje predvideno, da je verske obrede mogoče javno in svobodno opravljati praviloma samo v cerkvah in drugih javnih, za to določenih prostorih. Poroča po verskih obredih se lahko opravi samo po sklenjenem zakonu pred pristojnimi državnimi organi.

Načrt predvideva tudi, da lahko verske skupnosti ustanavljajo posebne verske šole za pripravljanje duhovnikov. Osebe, ki obiskujejo te šole, lahko uživajo pravice, ki se priznavajo osebam na šolanju. Tudi starši, katerih otroci obiskujejo te šole, lahko uživajo pravice, ki pripadajo staršem, katerih otroci se šola.

O tem zakonu bo verjetno razpravljajo Zvezni izvršni svet na svoji prihodnji seji, nato pa ga bo predložil Ljudski skupščini FLRJ v odobritev. Kakor za vse naše zakone, je tudi za zakon o pravnem položaju verskih skupnosti značilna široka demokratičnost v osnovnih in zaključnih določbah.

Največja nagrada po vojni

AVTO

skoraj polnoma nov, v brezhibnem stanju in 10.000 din za poskušno vožnjo bo dobil eden izmed bralecov, ki bo pravilno rešil 5 križanke, ki bodo zapovrstjo objavljene

v 7., 8., 9., 10. in 11. številki P

Micki Prusovi v Slovo

Tiho in skromno se je poslovila od svojih številnih prijateljev in znancev priljubljena aktivistka Micki Prus, rojena Reboli, partizanska sodelavka in zvesta članica Osvobodilne fronte v Metliki. Vse njen življenje je bilo ena sama dobrota do soščetnika. Po trnjevi poti je hodila v življenju in mnogo trpela, vso svojo bol je udano prenašala. Na koncu pa je dobrodošla v življenje pomagača vsakemu, ki je le bil pomoci potreben. Mnogo je dajala v življenju, le malo pa prejela dobre. Bila je dobra mati in sestra s plemenitnim srcem. Na zadnjem poti so jo pospremili številni prijatelji. Znanci in organizacije so s številnimi venci zasuli njen prenar grob, njeni imenini pa bo ostalo med ljudmi, ki so jo poznali, spoštovali in ljubili.

Novo mesto

V sredo 11. februarja je priredil v okviru Ljudske univerze Centralni higienični zavod iz Ljubljane predavanje s katerim predstavil o transuziji krv, raku in o boleznih zobjav. Po predavanju je predavanje o transuziji krv v Novem mestu na kordi Bajc. Poslušalci so bili zadovoljni z zamislim in poučenimi predavanjem filmov in razlagi, obisk sam pa je potrdil, da tako v podobna predavanja vedno privabijo največje število poslušalcev.

Veselo predpustno zabavo je priredilo Društvo prijateljev mladine v sodelovanju z organizacijo AFZ v četrtek 12. februarja v Domu JLA. Več sto otrok v maskah, pa tudi brez njih, se je udeležilo zabavne prireditve, na kateri so sodelovali tudi otroci vrtača in člani novomeškega gledališča. Dvorana pa je bila za takoj redkino udeležbo premajhna in bi morda kazalo take prireditve prihodnjih prijetij na terenih. Pohvaliti pa je treba agilnost društva, da je poskrbelo za razvedrilo malčkov; le-tem bo kurentovanje ostalo še dolgo v spominu.

Kar prijetno je stopiti v Novem mestu po urejenih pločnikih skozi Glavni trg in ob cesti Komandanta Staneta, posebno kadar so lepo obščeni. Toda kaj pomaga lep pločnik in glasovana cesta, ko pa ti iz skoraj vseh žlebov lije voda za vrat ob vsakem dežju, posebno pa, kadar se stepli sreča na strelji. Najbolj razbiti žlebove ima Štefan, ki sploh kazti lepo ulico. Ta »hiša« je tudi pomaknjena iz vrste in voda iz ostankov žlebov pada prav na sredo zoženega pločnika.

Tudi na drugih stavbah ob cesti žlebovi puščajo. Marsikje bi zadostovali, za potrebu samo nekaj dekagramov cinka in moradko, kako ura dela, ponekod pa bi bilo treba žlebove tudi zamenjati. Mislimo, da sedaj ni več nobenega izgovora, Ce so šli samo v lanskem letu težki milijoni za ureditev in obnovu hiš v Novem mestu, je treba najti tudi sredstva za popravilo žlebov. Tudi take majhne stvari povzročajo neprijetnost in kvarijo vodo do mesta.

Predgrad ob Kolpi

Pred dnevi se je pričel v Predgradu prijevalni v Številski tečaji, ki ga vodi tov. Zofka Maurin. Vse priznanje zasluži pri tem Stanja. Marija Veis iz Predgrada, ki vsako leto organizira kakšen izobraževalni tečaj.

Tudi na Deskovi vasi so se prebudili. Mladinci so organizirali tamburški zbor, ki že pridno vadi. Vse tamburške inštrumente je izdelal domaći mlađinec Rudi Morin. V začetku so se učiliigrati brez not, sedaj pa se že uče po notah.

Ta prizadovnost mladih Deskovčanov je vzpodbudila tudi mladino v Starem trgu, kjer so prav tako v teku priprave za organizacijo tamburškega zabora. Tako se tudi v tem pogledu Poljanska dolina prebija in hoče z duhom fasa naprej, kar je treba samo toplo pozdraviti.

J. S.

Popravek. Popravljamo netočno vest, ki smo jo objavili v eni letoski številki nasloža, če da so volkovi raztrgali jelenia pri Knežji lipi. Kot nam naknadno poročajo, ni bil žrtve volčje požrešnosti jelen, pač pa srna.

Gasilci na Vel. Poljanah so zborovali

Občni zbor gasilcev, ki je bil nedavno v Vel. Poljanah nad Ortenekom, je bil dokaz, da zmore dobra organizacija in odlična disciplina. Solska dvorana je bila napolnjena do zadnjega kotička. Med gosti smo opazili tudi zastopnike gospodarske zveze, političnih organizacij in gasilskega društva Kočevje. Okrajno gasilsko zvezo je zastopal tov. Paradiž in okrajni načelnik tov. Sober. Iz referata je bilo razvidno, da je bilo članstvo zelo aktifno. Pridobili so med drugim tudi novi gasilski voz, ki je bil nujno potreben, 10 m cevi, nove uniforme, lekarno in drugo. Omembe vredna je posebnost, ki je menda edinstvena v vsem okraju, da ima društvo samostojno žensko desatinu, ki je izvezvana za vsako gasilsko disciplino. Diploma, ki jo je dobila ženska, dokazuje da si je v tem tekmovanju med Novim mestom in Kočev-

Ne pozabite!

Poravnana naročnina »Dolenjskega lista« vam jamči brezplačno negodno zavarovanje pri Državnem zavarovalnem zavodu. Vsak naš naročnik je zavarovan za slučaj invalidnosti vsled negzode za 20.000 din. Ne odlašajte s plačilom naročnine za tekoči tromesečji, kajti nikoli ne vemo, kje in kdaj nas čaka nesreča!

RAZPIS SLUŽBENIH MEST

Ljudski odbor mestne občine Novo mesto razpisuje:

mesto občinskega tajnika. Začelena predizobražava je pravna fakulteta in vsaj petletna pisarniška praksa.

mesto gradbenikega referenta s srednjetehnično izobrazbo in petletno prakso v operativi;

mesto finančnega referenta. Izobrazba srednješolska (gospodarska). Prednost imajo prosilici z davčno prakso.

Plača po zakonu o državnih uslužbenih. Nastop službe s 1. marcem 1953. leta. Prošnje morajo biti pisane lastnoročno, priložen naj bo kratki živiljenipis. Prošnje morajo biti predpisno kolekovane.

Smrt fašizmu — svoboščno narodu!

Ivanetič Alojz, 1. r., predsednik Ljudskega odbora mestne občine

KRONIKA NESREC

Dol. Radence ob Kolpi. Ko je gospodinja Katarina Butala s kravo vozila drva, se je ta spislala in jo vleka za seboj. Pri tem je Butalova zlomila levo nogo.

Dol ob Kolpi. Doma v sobi je padla in si zlomila desno nogo gospodinja Ana Konda.

Kočevje pri Cnomilju. Delavec na državnem posvetu v Kanižariči Stanko Vranešič si je med delom na krožni žagi poškodoval levo roko.

Mirna peč. Pri razkladanju snežnih pluhov je zmečkal prst leve roke kurjaču Antonu Vodniku.

Smrjeta. V prepisu s sosedom je dobil udarec z vilami po glavi posestnik Ivan Perme.

Grobje pri Šentjerneju. Ko je posestnik Anton Vida stopal poleg zaprezenega konja, se je spotaknil ob kup gramoza in padel pod konja, ki mu je stopil na glavo in mu prizadel poškodbo na čelu.

Rosalince. Z voza je padel in si zlomil desno roko posestnik Anton Juratečić.

Lipovec pri Šentjurju. Antonij Kočevsar se je v večji družbi udeležila svatbe. Na cesti med Vel. Nerajcem in Knežino se je voz s sveti prevrnili. Dočim se drugim ni nič zgodilo, ima Kočevarjeva zlomljeno desno roko.

Rojstva, poroke in smrti

V okraju Kočevje se je decembra 1952 rodiло 46 otrok, od teh 19 dečkov in 27 deklek. Umrl je 31 oseb, od teh 16 moških in 15 žensk. Porok je bilo 15.

V okraju Novo mesto se je rodiло decembra 1952 141 otrok, od teh 72 dečkov in 59 deklek. Umrl je 66 oseb (31 moških in 35 žensk). Porok je bilo 22. (Zaradi pomakanja prostora nam je nemogoče objaviti imena novoporočencev in umrlih za decembra.)

IZ NAŠIH KRAJEV

DOLENJSKI LIST

V nedeljo 1. februarja so bile v Sodražiči okrajne smučarske tekme. Pionirji, mladina in člani so tekmovali v teku, skoku in veleslalomu. Želi so lepe uspehe. Dosegli so več prvih mest. Diploma in nagrade so prejeli pionirji: Mira Bartolj, Nada Lavrič in Dragomir. Mladinci: Ivan Mohar, Anton Mohar in Ljubo Bartolj ter člani: Janez Knavs in Anton Segar. B. C.

Dolga vas pri Kočevju

Zene in dekleta Dolge vasi so se dogovorile, da bi bilo potrebno organizirati gospodinski tečaj, na katerem bi izpolnile svoje znanje v kuhanju, pletenju itd. Ta načrt so tudi izvedele. Tečaj je obiskovalo 20 žena in deklet. Pobudo za tečaj je dala predsednica AFZ tov. Francka Bradca iz Dolge vasi. Ob zaključku so bile vse tečajnice, saj so dekleta s ponosom lahko rekla, da si upajo prevezeti samostojno gospodinske posle kjerko. Razstava, ki so jo priredile ob zaključku tečaja je pokazala velik uspeh tečajcev. Fronta je za prenovitev dvorane prispevala finančna sredstva. Premalo pa se je zanimala za politična predavanja, ki so jih tečajnice zelo pogregale. To naj bi v bodoče ne izstajalo, saj je ogromno materiala s katerim bi ženam in mladini pri politični izobrazbi zelo pomagalo. Pohvaliti moramo obe voditelje tečaja, ki sta vsak dan prihajali s Kočevja v vsakem vremenu in se pozno ponori vracali domov. Dobijo pa se še ljudje, ki samo govorijo in blatio dobro stran tečaja, namesto, da bi sami sodelovali in pomagali. Rezultati so naslednji: mlajši pionirji: 1. Novak Janez, 2. Novak Ivo, 3. Zrcne Jože; mlajši pionirje: 1. Štef Anka, 2. Zveznik Fanika, 3. Adamic Anka; stalom-starejši pionirji: 1. Zavnik Jože, 2. Mihal Roman, 3. Žužek Jože; skoki — starejši pionirji: 1. Mihal Roman, 2. Novak Anton, 3. Žužek Janez.

Kot gostje so sodelovali tudi pionirji iz Vel. Lašč. Mlađi mladinci, navdušeni tekmovalci, ki jih ni motil ostrelj mraz, smo opazili tudi smučarje iz prejšnje generacije.

Tako predsednica občine Marjana Miklja in sekretarka OK ZKS tov. Lipušček. Zadovoljnega je bilo tudi skrblje za razmerne uspehe, ki so tem prejedno predlagala, da se med najboljše pionirje tekmovalce razdelijo praktična darila, ki so jim pri smučarski opremi nujno potrebna in zaradi razmerne visokih cen nedostopna. S. K.

Iz Loškega potoka

Ljudska knjižnica v Loškem potoku je imela v prvih povojnih letih težke življenske pogoje. Nastala je iz knjig, ki so ostale iz prejšnjih krajevnih knjižnic. Nova dela po vojni so bile večinoma prevedi iz rusčine, ki so jih ljudje odklanjali. V letu 1950 pa je sediščna knjižnica podarila 150 knjig. Med njimi so dela svetovnih in domačih knjiskov. Knjižnica podjetja in zadruge so prečim pomogle, da je knjižnica stalno rastla. Imela pa je slabe prostore nad prosvetno dvorano.

V jeseni 1952 je dobila nov prostor v občinskem poslopju. Učiteljstvo nimač ne znam, da je spomladi temeljito pregledalo knjižnico zalogo ter odstranil zastare in obrusne knjige.

Sedaj se v toplo zakurjeni sobi prav radi mudijo marljivi bralec, prijetljivi lepe knjige. Veselijo se novih knjig, ki jih vodstvo knjižnice stalno nabavlja. KUD »ivan Vrtačnik« je v letu 1952 nabavilo 167 novih knjig iz denarja, ki ga je dobito kot vstopnino pri kulturnih prireditvah. Tu najbolj vidimo, kako se uredišču geslo: »iz ljudstva — ljudstvu.«

Nova ljudska knjižnica ima sedaj 1000 knjig, aktiveni bralec pa 121. Zastopani so delavci, kmetje in namestenci. Ne smemo prezreti tudi žene, ki pridno segajo po knjigah, zlasti po gospodarskih in potopisnih. Tudi mladina prav radi bera v težko čaka nedelje, da zamenja knjige. Pionirji imajo svojo knjižnico v Šoli. Tudi oni radi berejo. Sami so naročniki mladinskih listov in knjig založbe »Mlađinska knjiga.«

Potocani so prijetljivi lepe knjige. Zimske večere si krajšajo z branjem. Marsikje so dolgo v noč družinski član na glas berke Miško Zalo, ostala družina pa ga pazišča v spremljujučem junakinju na daljnem potu.

Za našo knjižnico bi bilo nujno potrebno nabaviti še nekaj pohištva, da bodo knjige primerno shranjene. Krajevna podjetja so prečim pomogla z finančno pomočjo za nabavo novih knjig in izpopolnitveno pohištvo.

Načrtni poslovni program je v skladu s predlogom občinskega poslovnega svetja, ki je predstavljal vse potrebe in potrebujejoča organizacija.

Načrtni poslovni program je v skladu s predlogom občinskega poslovnega svetja, ki je predstavljal vse potrebe in potrebujejoča organizacija.

Načrtni poslovni program je v skladu s predlogom občinskega poslovnega svetja, ki je predstavljal vse potrebe in potrebujejoča organizacija.

Načrtni poslovni program je v skladu s predlogom občinskega poslovnega svetja, ki je predstavljal vse potrebe in potrebujejoča organizacija.

Načrtni poslovni program je v skladu s predlogom občinskega poslovnega svetja, ki je predstavljal vse potrebe in potrebujejoča organizacija.

Načrtni poslovni program je v skladu s predlogom občinskega poslovnega svetja, ki je predstavljal vse potrebe in potrebujejoča organizacija.

Načrtni poslovni program je v skladu s predlogom občinskega poslovnega svetja, ki je predstavljal vse potrebe in potrebujejoča organizacija.

Načrtni poslovni program je v skladu s predlogom občinskega poslovnega svetja, ki je predstavljal vse potrebe in potrebujejoča organizacija.

Načrtni poslovni program je v skladu s predlogom občinskega poslovnega svetja, ki je predstavljal vse potrebe in potrebujejoča organizacija.

Načrtni poslovni program je v skladu s predlogom občinskega poslovnega svetja, ki je predstavljal vse potrebe in potrebujejoča organizacija.

Načrtni poslovni program je v skladu s predlogom občinskega poslovnega svetja, ki je predstavljal vse potrebe in potrebujejoča organizacija.

Načrtni poslovni program je v skladu s predlogom občinskega poslovnega svetja, ki je predstavljal vse potrebe in potrebujejoča organizacija.

Načrtni poslovni program je v skladu s predlogom občinskega poslovnega svetja, ki je predstavljal vse potrebe in potrebujejoča organizacija.

Načrtni poslovni program je v skladu s predlogom občinskega poslovnega svetja, ki je predstavljal vse potrebe in potrebujejoča organizacija.

Načrtni poslovni program je v skladu s predlogom občinskega poslovnega svetja, ki je predstavljal vse potrebe in potrebujejoča organizacija.

Načrtni poslovni program je v skladu s predlogom občinskega poslovnega svetja, ki je predstavljal vse potrebe in potrebujejoča organizacija.

Načrtni poslovni program je v skladu s predlogom občinskega poslovnega svetja, ki je predstavljal vse potrebe in potrebujejoča organizacija.

Načrtni poslovni program je v skladu s predlogom občinskega poslovnega svet

Bogdan Borčič — Siroti (lesores, 1948)

Oglejte si razstavo akadem. slikarjev v novomeškem Dolenjskem muzeju!

O kulturno-prosvetnem delu v Dobropolju

Osmega februarja je dramatski odsek KUD Videm-Dobropolje ponovil na domaćem odru dramo petdejanko: »Le pa Vida«. To me je napotilo k razmišljaju o kulturnem delu v Dobropolju sploho.

Mislim, da pri nas ni edini primer, kjer ima prebivalstvo, posebej pa še mladina, veselje in smisel za kulturno življenje, zlasti za dramatiko. Na tenu se že od leta 1945 dalje pojavljajo amaterske skupine in skupinice v okviru mladinskih organizacij, kot je to v Kompoljah in Strugah, v Ponikvah pa pod okriljem gasilskega društva. Mladi fantje v Podpeči so organizirali tamuraški zbor, mladinci v Podgorici pa imajo svoj džes. Obe godbeni skupini, čeprav mladi, imata za seboj že nekaj uspehljih nastopov. Poleg teh obstaja še gasilska godba na pihala, ki pa je v zadnjem času skoraj popolnoma zamrla, prav takško kot moški pevski

Obvestilo dopisnikom in sodelavcem Dolenjskega lista

Zaradi tehničnih ovir v tiskarni »Ljudske pravice« v Ljubljani bo naš tedenki do nadaljnje izhajati samo na 6 straneh. Zaradi teh ovir, ki ležijo izven območja uredništva Dolenjskega lista, začasno še ne moremo izdajati »Kmetijskega svetovalca« in drugih prilog, ki jih imamo v načrtu.

Vse dopisnike in stalne sodelavce prosimo zato, da nam pošljajo kratka, a izčrpana poročila v dopise, ker dolgih stekstov do razsiritve obsegne lista ne bomo mogli objavljati. Uredništvo

Pojasnilo

Na željo orkestra JLA v Novem mestu sporočamo v zvezi z odpovedanim nastopom orkestra SKUD »Dušan Jereb«, ki bi se bil moral vršiti v četrtek 5. februarja t. l., da odpoved tega nastopa ni v nikaki zvezi s sedanji odnosi med obema novomeškima orkestroma.

NAPAD PARTIZANOV na Pleterje

DR. JOSIP EDGAR LEOPOLD

(Nadaljevanje)

V soboto, 20. februarja, okrog dveh zjutraj je začela kartuzija goret pri vratih, ki vodijo v gozd. Celice so začele goret druga za drugo, dokler ni bilo v plamenih 17 celic in dva kraka velikega križnega hodnika. Sestajnjih celic je zgorelo z vsem inventarjem in priročno biblioteko. Sedemnajsta celica je zgorela samo deloma, od križnega hodnika pa krov dveh krakov. Ogenj je zajel 120 × 160 metrov — tako sta namreč dolga oba kraka križnega hodnika. Partizani so bili po levestih splezali čez zid in majhen vrt, ki ga ima vsaka celica, sli po stopnicah v celico ter podstaknili ogenj v sobi v prvem nadstropju in na podstropju. Pri tem se je najbolj odlikoval sam komandant Cankarjeve brigade, Dragan Jeftić iz Milanovca v Srbiji, kakor nam je kasneje sam pripovedoval. Suh smrekov les se je vžgal z največjo lahkočjo, ogenj se je naglo širil in zajel vso celico.

V nekaj praznih celic smo bili preseli krojačico in lekarno, da bi ne bili preblizu belim. Tako so bile tam vse krojaške in lekarske zaloge. Partizani so marsikaj tega rešili zase, večno je zgorelo, nekaj pa tudi ostalo. Ti stegna brata v celici I so našli partizani. Dal jim je jabolko (kar je imel), nato

so ga spodili k ostalim, a vikar, ko je videl, da partizani plezajo v njegovo celico, je sam pobegnil k sobratom.

V eni celici, ki so jo partizani začeli, je bilo več velikih kovčkov, v njih pa spravljene vse dragocenejše stvari admirala Vučere, da jih ne bi iz njegove hiše morda odnesli Italijani ali beli. Na kovčkih je bil listek z napisom: Last adm. Vučere. Partizani so vse te kovčke odnesli v bližnji sadovnjak in šele nato začeli celico.

Nenadoma so bili razširili alarmantno novico, da so partizani že na podstrešju sredi samostana in da so tam položili težke mine, ki bodo zdaj zdaj eksplodirale in porušile samostan. Ob tej novici smo se umaknili v pritličje, kjer je bila sirarna, in tu smo čakali dneva. Toda novica je bila popolnoma izmisljena.

Ko smo prišli dol, je že gorel veliki hangar ob zidu proti glavnemu vratom; v hangarju so bili vsi gospodarski stroji, pod streho pa žito ter naša in partizanska koruza. Ogenj je divje besnel, plameni so švigali visoko v zrak. Začelo se je komaj daniti, ogenj je osvetljeval ves kraj in pogled je bil veličasten.

Ce ne pobremo mi, kar se da pobrati, bodo pobrali pa partizani! Se v zad-

jem trenutku so hoteli odgnati vse krave, da ne bi prisile v roke partizanom, vendar smo to preprečili.

Cez dan so partizani spet nadzirali Pleterje iz vinograda. Pri tem je padel neki beli, oziroma oče nekega belega, ko je stopil skozi vrata, ki vodijo v Drčo, in bil zadet. Razen njega je padel še neki beli, dva druga so pa že

19. februarja raztrgale nemške mine, ki sta jih neprevidno nosila privezane okrog pasu. Več belih je bilo ranjenih.

Zjutraj smo srečali na hodniku pred cerkvijo komandanta Sekoleca in komandirja Karo ter ju vprašali, ko je ogenj že uničeval Pleterje, kakšen je položaj. Rekla sta: »Municije nimamo skoraj nobene, zelo moramo varčevati z njimi, pomoči od nikoder, a samostan že gori. Ce do treh popoldne ne dobimo municije in pride ponoč, bomo morali samostan zapustiti in se pretolci, kakor bo kdo vedel in znan.« Vprašali smo, kaj pravzaprav pomeni: pretolci se. »Skušati moramo na vsa knačin, da prideemo do Brezovice, v kolikor nam je mogoče. Kdor bo pri tem poginil, je poginil, kdor se bo rešil, se bo rešil.«

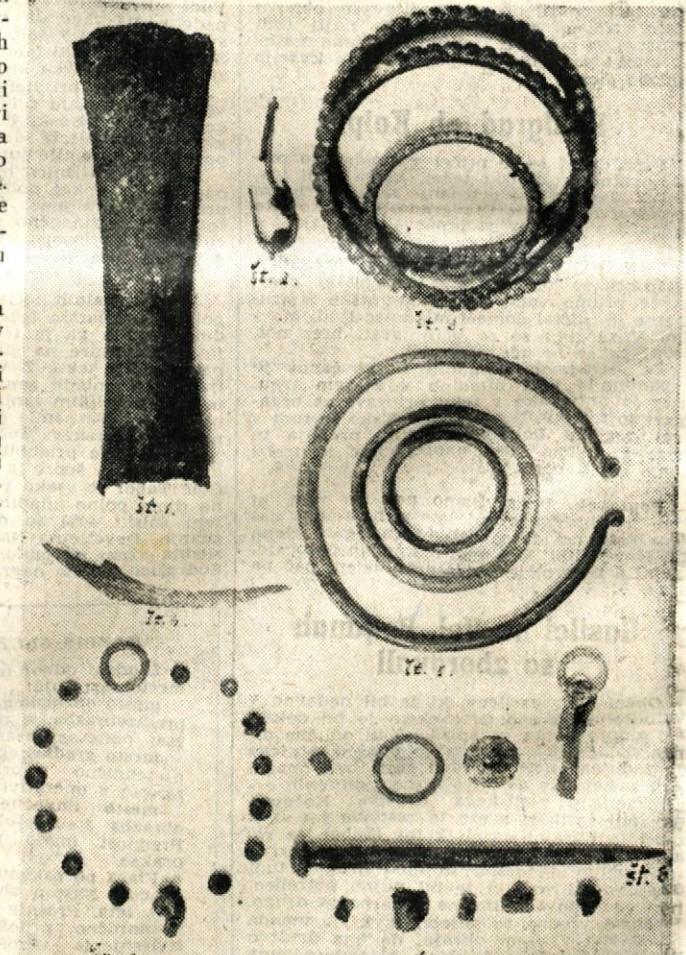
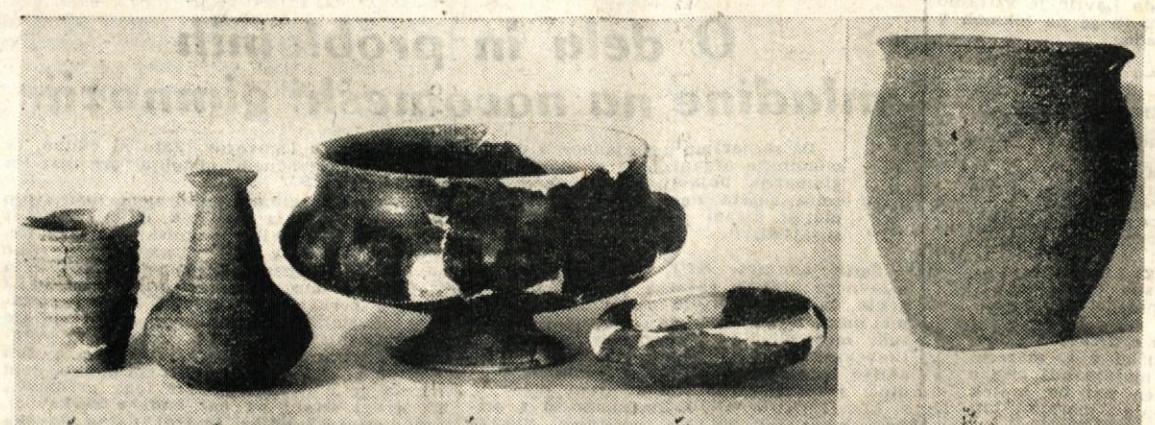
To je edina možnost, da nas ne ujamajo, kajti že ostanemo tu brej pojavačanja in municije, bodo partizani dalje požigali Pleterje, dokler nima ogenj ne bo pregnal v bomo padli v narocje partizanom, ki nas bodo že čakali.« »Ali je bilo vse to potrebno?« smo rekli. Molčala sta.

Dopoldne se je prebil italijanski počniki, kontrola belih v Pleterjih, z dvema italijanskima vojakoma in šel v Sentjernej. Prišel je srečno. Sel je v smeri proti Selom in partizani ga niso opazili. V Sentjerneju je poročal o položaju v Pleterjih in Italijani so obljubili, da bo popoldne vsekakor prišla pomoč. Vrnili se je in spročil belim, kaj je zvedel v Sentjerneju. Zdaj so bili postali bolj mirni, upanje jim je zraslo. Sli so počivat od nočnih napovedi.

Partizani so budno nadzirali sleherni pomik v Pleterjih. Vikar je odsel proti našemu pokopalnišču pogledati, kako gorijo celice. Komaj se je pokazal, že je bil obstreljen na glavi in ledjih.

Streljali so partizani in beli. Poldne je minilo. Okrog dveh je nad Pleterji in Drčo krožilo letalo in metalo bombe.

Partizani so bili že ponoči razpravljalji, ali naj se samostan popolnoma požge ali pa samo tisti del, ki je potreben, da bi bele pregnali. Poznejsi komandant XV. divizije v Novem mestu, Črnogorec Popivoda, je bil za to, da se samostan do tal poruši, sicer se bodo bili spet naselili v njem. To nam je povedal sam, ko je bil pri nas oktober 1943 pogledat teren borbe. Drugi so pa menili, naj se samostan prizana kolikor je mogoče, ker so kartuzijanci veliko pomagali partizanom in Osvobodilni fronti. Drugo mnenje je zmagalo. In polkovnik Popivoda nam je sam dejal, da je vesel, ker je samostan ostal in da on takrat s svojim predlogom ni uspel.

Volčje njive pri Mirni - novo prazgodovinsko najdišče

Opis pomembnih najdb v Volčjih njivah, kjer se bodo spomladni dela nadaljevale v Dolenjskem muzeju, na sezani naše prebivalstvo s temi najdbami, obenem jih pa tudi opozori, kako važno je, da se takoj izkopavanje opravlja pod strokovnim vodstvom. Zato je vsako samovoljno brskanje ali izkopavanje po nepotekitvenih ne samo škodljivo znanosti, ampak je hkrati tudi kaznivo dejanje, ki ga naša oblast zelo strogo kazuje.

J. J., upravitelj Dolenjskega muzeja

Nekaj sto metrov južno od vasi Volčje njive pri Mirni se začne z gozdom poraščen greben, ki se vleče proti Cirknu in mu pravijo »pod Cirknikom«. Ob gozdnih poti je peskolom, last Ivana Kovača vulgo Škodet.

Kot smo že poročali, je Škodetov sin Ivan izkopal na vrhu peskoloma lonček, železen nož in cel človeški okostnjak. Na poziv Dolenjskega muzeja je Narodni muzej iz Ljubljane pregledal najdbe in ugotovil, kako važne so za našo prazgodovino. Ker je bilo treba zaščititi rok sesipajočega peskoloma, so začeli naj najnujnejšim zaščitnim izkopavanjem. Pri tem so našli naslednje predmete:

Na površini 12 m², v dva metra debeli plasti zemlje na prepereli dolomitski skali, so odkrili 6 popolnih skeletnih grobov — v štirih so bili odrasli moški, v enem žena in v enem dekliku. V vsakem grobu so bili keramični in kovinski predmeti. Najdbe se prično v globini 35 cm, končajo v globini 2,2 m.

KERAMIČNI PREDMETI

Najlepša in najbolj tipična lončena posoda je bila najdena v grobu deklika (Slika II, št. 1, 2, 3, 4). Posoda ob

nogi je ena zelo starih oblik keramike, spadajoče v halstato kulturo. Pojavlja se že v 7. stoletju pred našim štetjem in jo najdemo vse do 3. stoletja pred našim štetjem. Izdelana je iz črno žgane gline, pomešane z drobnim peskom. Vsa površina je zelo zglajena in prevelečena z grafitom. Delana je brez lončarskega vretena. Stene posode so presenetljivo tanke. Isto velja tudi za posodo št. 4.

Posodi, kot sta na sliki št. 1 in 2, sta se prvič pojavili v 4. stoletju pred našim štetjem ter se po obliku in načinu izdelave bitno razlikujeta od prej omenjenih posod. Izdelana sta iz rdeče, s peskom pomešane ilovice. Stene so precej debele in dobro izglađene. Obe posodi sta prebarvani z neko redečo snovjo. Nastali sta tako, da je lončar naredil dolgo klobaso iz ilovice in jo zvili v obliko posode. Posoda št. 2 je stekleničaste oblike in ima sitasto dno ter zelo ozko grlo. Služila je namesto današnje zavite natege. V posodo, kjer je bila pijača ali druga tekočina, ki so jo hoteli zajeti, so stekleničaste potopili z dnom navzdol in počakali, da se se skozi sitasto dno napolnila. Nato so s pristom začeličili ozko odprtino na grlu, jo prenesli nad kozarec (na sliki št. 1), odmaknili prst in tekočina je iztekel v kozarec. To je edinstveni primer tvrste najdbe ne samo v naši, ampak tudi v inozemski arheologiji. Posoda nam priča, kako kulturno razviti so bili naši predniki in kako so imeli razviti čut za lepoto in higieno. Enake pozornosti je vredna posoda (slika II, št. 5), ki jo je našel Ivan. Izdelana je iz sivo-pečene, s peskom pomešane in grobo

obdelane ilovice. Na dnu vratu ima dva vzporedna kroga, kar vzbuja domnevo, da je bila izdelana s preprostim lončarskim vretenom na ročni pogon. Po obliku spada v vrsto lončenih posod, ki so se pojavile v IV. stoletju pred našim štetjem. Posode št. 1, 2 in 5 spadajo v obdobje latenske kulture, katere nosilci so bili pri nas Kelti, v poznejših stoljetjih pa Iliri.

Po tej posodi je dobila svojo obliko rimska provincialna keramika, po njenem posredovanju jo najdemo še tudi pri Slovanih v zgodnjem srednjem veku (od 6. do 10. stoletja).

KOVINSKI PREDMETI

Nanožnice, zapestnice, ovratnice in razni obročki so navadno narejeni iz bron in skoraj vedno okrašeni z vzponimi ali zlomljenimi črtami (slika I, št. 3, 5). Tako izdelani in oblikovani predmeti so svojstveni za vso dobo od 8. do 3. stoletja pred našim štetjem. Kot najznačilnejši predmet, s katerim najlaže določimo čas, je zaponka, fibula (slika I, št. 2). Take zaponke so našli tudi na Magdalenski gori in spadajo v dobo od 6. do 4. stoletja pred našim štetjem. Omembe vreden je grob starega moškega. Na usnjenem pasu, spetim s tremi bronastimi gumbi, je na levem strani visel obroček, na desni pa poznica, v kateri je bil lepo izdelan bronast klin z ornamentičirano površino (slika I, št. 8). Klin je verjetno služil kot povelenjsko znak.

Stev. 1 nam kaže železno sekirovje oblike, št. 4 pa majhen zakrivljen železen nož, kar je značilno za obdobje starejšega halstata.

STEKLNI PREDMETI

Od steklenih predmetov zasluži poseznamost samo ogrlica (slika št. 6) iz modrih steklenih jagod in čudovito lepo pravljične živali. Glava je narejena zelo plastično in iz raznobarbatega stekla. Ogrlica se je spenjala z bronastim obročkom. Tovrstni stekleni nakit najdemo tudi v ostalih najdiščih, posebno veliko so ga našli v Valični vasi pri Žužemberku in na Vinici. Časovno spada v obdobje 4. stoletja. Verjetno je bil že izdelan stekleni nakit uvožen od kod z juga.

Značilno je, da so bili mrtveci v vseh grobovih z glavo obrnjeni proti severozahodu. Vsi so bili pokopani brez krste, razen enega moškega, ki je bil položen v izdolbeno deblo, kar

je redkost. Grob deklice je bil obložen z kamni in pokrit s tremi kamenitimi ploščami. Ce k temu dodamo, da je v vsakem grobu keramična posoda, izdelana samo zato, da se položi v grob, smemo sklepati, da so Iliri in Kelti imeli neke vrste pogrebne obrede. Razen teh šestih odkritih grobov je cel vrh grebena poln grobov, ki se v terasah spuščajo k vnožu. V tem primeru je jasno, da imamo opraviti z izrazitim pokopalniščem najbogatejšega razdobja halstatske dobe, ko so Iliri bili na višku svojega vzpona in so se že pojavili Kelti z elementi svoje močnejše latenske kulture. Ce, sodeč po predmetih, postavimo najdbo v drugo polovico 4. stoletja pred našim štetjem, je mogoče, da je to pokopalnišče ilirsko-keltiske naselbine, ki je najbolj verjetno bila na Cirknu. Grobišče v Volčjih njivah z ostalimi istočasnimi arheološkimi postojankami v Mirenski dolini dokazuje, da je bila ta dolina izredno gosti na seljena in bogata. To je tudi razumljivo, ker je Mirenska dolina najbolj narančna zvezna med srednjim tokom Krke in Temenisko v Stiško dolino in med dolino Save in Savinje.

Volčje njive skupaj z mlajšim Mokronogom, Vinjem v vrhom, Magdalensko goro, mlajšim Podzemljem itd. tvorijo v istem času vrsto najdišč z isto kulturno višino in istim narodnim nosečcem.

ZGODOVINSKO OZADJE

Po vsej Dolenjski so se že tisočletje pred našim štetjem naselili Iliri. Njihovo kulturo imenujemo halstatsko. V 4. stoletju pred našim štetjem so v te kraje prispeli Kelti s svojo latensko kulturo in premagali domače Ilire. V veliko gradisč so Iliri in Kelti živeli vsak zase. Ni redko, da so živelji tudi skupaj in se vsi življensko raven.

Ob tej priložnosti bi se hotel še enkrat zahvaliti Škodetovemu Ivanu z Volčjih njiv, ki je s svojo vestnostjo omogočil, da smo prispeli do tega lepega odkritja. Obenem se zahvalim ravnatelju mirenske gimnazije, tovaršu Bercetu, posebej pa še 4. razredu gimnazije, ki je s svojo požrtvovljenoščjo v najslabšem vremenu pripomogel, da se je začetno delo na odkopavanju lahko dokončalo. S. V.

Proti jutru je iz Sentjerneja začela streljati italijanska artillerija v okolico Pleterje s šrapneli in granatami. Ta artillerijski ogenj se je ponovil pred polnem in postajal čedljivo hujši. Ko se je zdani, so se partizani spet umaknili in z bližnjo okolico Pleterje v samostanski park in bližnje gozdove.

Sli smo gledat goreče celice. Pogled je bil veličasten in hkrati žalosten.

Ogenj napreduje ves dalje, že se